

DESPRE CIRCULAȚIA MONETARĂ ÎN CÂMPULUNG MUSCEL ȘI ZONELE ÎNCONJURĂTOARE ÎN SEC. XVI

AURICĂ SMARANDA

Câmpulung a fost dintotdeauna câmpul de intersectare a drumurilor comerciale pe rutele Brașov, Bran, Rucăr, Câmpulung, Curtea de Argeș, Râmnicu Vâlcea, spre Pitești, Turnu, Târgoviște, București, Craiova, Brăila, Cetatea de Floci.

Multe osii și roți ale carelor neguțătorilor au scârțâit încărcate cu mărfuri trecând în sus și jos, în direcția Brașov-Transilvania și spre Dunăre poposind cu mult interes și la bălciul și oborul de vite din ziua de Sf. Ilie din Câmpulung. Aici se încheiau afaceri comerciale, financiare, bănești și se legau prietenii între părțile participante la neguțatorie.

Desigur că principalul mijloc al operațiunilor de vânzare-cumpărare de toate soiurile erau banii.

În Țara Românească ultimul voievod care a bătut monedă, înainte de secolul XVI, a fost Basarab cel Bătrân, Laiotă (1473,1474,1475-1476,1476-1477), astfel că moneda românească se rarefiase sau chiar dispăruse de pe piață. În astfel de condiții în Câmpulung Muscel și împrejurimi, ca dealtfel în toată Țara Românească, au rămas în circulație numai monedele străine, cu precădere moneda turcească cea care invadase și acaparase întreaga piață monetară românească. Erau prezente monedele aparținând unor diferite sisteme monetare străine: turcești, ungurești, germane, olandeze, venețiene etc. Erau aspri, buni și răi, dirhemi, florini și dinari ungurești, oboli, taleri olandezi, taleri nemțești și austrieci, ducați

venețieni (țechini/galbeni), pfenigi, groși, triplugroși (troiaci, costande), șase groși (șestari), zloți roșii, mariengroși etc.

Transformarea la paritate între aceste monede se făcea în această perioadă luându-se ca bază asprul turcesc, o monedă mică de argint, cu o greutate de 0,70-0,50 gr., titlul de 900/1000 la început, dar care în timp a scăzut continuu¹.

50 – 140 aspri = 1 florin de aur

70 aspri = 1 taler olandez (leu)

1 troica (costandă) = 10 dinari ungurești (bani)

1 aspru = 2 dinari ungurești (bani)

1 dirhem = 5 – 12 aspri

O altă monedă importantă pentru schimb în lumea negustorească a fost florinul de aur de tip unguresc, în greutate de 3,15 – 3,49 gr., cu titlul de 979/1000 utilizat foarte mult în afaceri².

1 florin = 100 dinari (bani)

În această perioadă apare altânul turcesc egal cu 60 de aspri sau un ducat venețian sau unguresc (ughi).

În sec. XVI intră pe piața Țării Românești, deci și în Câmpulung, Dragoslavele, Rucăr (vară) etc. talerul cu leu (Loewenthaler), monedă cu un conținut foarte bogat în argint, în greutate de 27,20 gr. Cu astfel de monede și-a plătit Mihai Viteazul ostașii săi, (unele s-au găsit în tezaurele descoperite în zona Muscelului)³.

Pe la Rucăr, Dragoslavele, Câmpulung a trecut în 1522 Ion Zapolia, rege al Ungariei (1510-1540) cu armata sa împotriva turcilor. Desigur că au lăsat aici dinari, florini, oboli și alte monede. Principele Sigismund Bathori (1581-1597, 1598-1602) venind cu trupele în ajutorul lui Mihai Viteazul, a trecut pe drumul Bran-Câmpulung și deasemeni a pus în circulație taleri, florini, dinari, precum și ducați.

Să nu uităm că în sec. XVI principii transilvăneni au bătut monede de aur: $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{2}$, 2, 3, 4, 5, 9 și 10 ducați și de argint de $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{4}$, $1\frac{1}{2}$, și 2 taleri care au circulat și în Câmpulung și în fostul județ Muscel.

Călătorul italian Giovanni Batero a călătorit în a doua parte a sec. XVI și pe la Câmpulung, apreciind că acest oraș are 900 de case din care nouă sunt săsești. În călătoria sa, mai mult ca sigur că a adus monedă italiană, eventual ducați (țechini) de aur pentru cheltuiala personală.

Un astfel de ducat se schimba cu aproximativ 70-120 de aspri, iar pe piață circulau împreună.

ducat german = 60 aspri

scudul francez = 52 aspri

scudul italian = 50 aspri

sol francez = 12 dinari

Negustorii câmpulungeni, rucăreni, dragoslaveni și alți musceleni, plăteau vama în aspri, iar prețurile mărfurilor se transformau în aspri pentru a se ajunge la un numitor comun cu alte modele străine.

Alexandru voievod hotărăște la 25.I.1575 „să se ia tot anul 5000 de aspri de la vama domniei mele de la Rucăr” și a se da mănăstirii Vieroși, milă pentru sufletul răposatului boierului domniei mele jupan Albul vel clucer”, în mormântul la mănăstirea Vieroși, cel care”și-a pus capul lui pentru capul domniei mele, când m-am lovit cu moldovenii lui Ion Vodă, cu înșelăciune la Focșani⁴.

Uneori pentru a avea monedă mărunță (mărunțiș), negustorii sau alți călători, căutau un schimbaș, care apoi s-a numit zaraf . Astfel, în anul 1503, un anume Francisc din Câmpulung a primit de la numitul Simion Grett suma de 260 florini, adică cca. 15.600 aspri pentru a-i schimba în denari (2denari = 1 aspru). Acest schimb a intrat în istoria monetară românească ca cea mai veche știre de zărafie sigură cunoscută și întâmplată la începutul sec. XVI, în orașul de la poalele Păpușei.

În registrele brașovene sunt menționați mulți negustori câmpulungeni: unul ar fi Stoica din Câmpulung care în perioada 1529-1554 a efectuat între 46 și 36 de transporturi comerciale anuale la Brașov; Marin feciorul lui Petru din Câmpulung, Dumitru fratele lui Dobromir din Câmpulung, Sima feciorul lui Dumitru din Câmpulung. În anii 1546,1547,1548, Oancea, Petru, Stanislav, frați ai lui Frățilă din Câmpulung, alți negustori de pe la Rucăr, și mulți alții aduceau morun, pe care îl luau de la Dunăre cu 120 de aspri și îl vindeau la Brașov cu 160 aspri⁵.

Marfa se calcula la una, două și mai multe poveri. O povară avea aproximativ 125 kg. și se vindea cu 120 aspri povara de crap, 80 aspri povara de știucă, 100 aspri povara de scrumbie, se mai vindeau: ceară, vite, porci etc.

Franco Sivori remarca, la sfârșitul sec. XVI, bogăția vânatului Țării Românești. Se exportau pe drumurile către Transilvania, deci și prin Câmpulung, Dragoslavele, Rucăr, Bran, piei de animale, astfel pentru 60 de poveri de piei de oaie, Stanciu din Câmpulung a plătit în 1554, 24 aspri vamă. O blană de vulpe costa între 12,5 și 25 aspri⁶.

Vama se plătea și în florini⁷. Prețurile de vânzare erau: 1 bou = 100 aspri = 2 florini, 1 vacă = 80 aspri = 1 florin + 30 aspri, 1 butoi de vin = 500 aspri, 1 porc = 40 aspri, 1 iapă = 160 aspri⁸.

Negustorul brașovean Ioan Kylham exporta peste munți, postav în val, de 136,5 florini, prin Aldea din Râșnov, cuțite în valoare de 260 florini și 20 aspri, prin Ioan Renel.

Dezvoltarea meseriilor și relațiilor comerciale ale Țării românești cu Brașovul a ridicat raportul dintre agenții comerciali la peste 51% în favoarea muntenilor față de brașoveni.

La 17.III.1517, Neagoe Basarab, în tratatul cu Ungaria prevedea „pentru lucrul neguțătorilor” că „să târguiască unde este scaunul domniei mele, la Târgoviște, Câmpulung și Târgșor, în aceste mai sus zise scaune să târguiască brașovenii și bătrânii bârseni, dar să prețuiască mărfurile cu ridicata, împreună cu

oamenii domniei mele, iar prin alte orașe să nu fie slobozi a merge cu marfă, nicăieri. Acei care nu ar ține seama de aceste condiții să fie judecați după judecata dumnezeiască și să fie pedepsiți după fapta sa”.

Acest tratat al voievodului Neagoe Basarab, impuneau neguțătorilor brașoveni să negustorească numai la Câmpulung, Târgoviște, Târgșor, ceea ce înseamnă o protejare domnească a comerțului Țării Românești față de partenerii din Transilvania

NOTE

¹O. Iliescu, Moneda în România, p.50.

²C. Kirițescu, Sistemul bănesc al leului și preocupările lui, p. 95.

³C. Kirițescu, ibidem, p. 95.

⁴Gh. Părnăuță, Rucăr, p. 57 –

⁵Manolescu, Relațiile comerciale ale Brașovului cu Țara Românească, în sec. 15-17, p. 204-205.

⁶Manolescu, idem, p.118-119.

RESUMÉ

L'auteur présente la circulation monétaire dans la ville nomme Campulung - Muscel de XVI- me siècle.